

Режисьорът Явор Гърдев пред „Век 21“

„Не се поставям в услуга на масовия вкус“

Още в първия си професионален сезон младият режисьор Явор Гърдев привлече вниманието на театралите с постановките си „Две кратки пиеси за края“ по Достоевски и Петрушевска (осъществена съвместно с Неялко Делчев в Димитровградския театър), „Частите на нощта“ от Георги Тенев (режисьорският му дебют в Сливенския театър), „Слугините“ от Жан Жьоне (копродукция на Хасковския и Димитровградския театър). Явор Гърдев отново се е обърнал към пиеса на Георги Тенев - „Походът“, чиято постановка в Ловешкия театър също се превърна в театрално събитие.

— Какво открихте у Георги Тенев като автор? Очертават се вече като тандем.

— Драматургията на Георги Тенев е едно предизвикателство за театъра. Именно с това ме привлича. Провокацията е заложена в „Частите на нощта“, има я и в „Походът“, макар тя да е доста различна и по стил, и по поезия. Характерното при него е спецификата на текстовете. Съществува дори проблемът дали те изобщо са театрални. Фактът, че намирам една типично театрална провокация в тези текстове, ме кара да опитвам да направя театър от тях. На пръв поглед те са доста трудни за театрализиране. Но при по-дълбоко вглеждане в тях се открива интересна предпоставка за създаване на един уникален, много характерен като поезия театрален език. Има нещо, което не повтаря, не цитира когото и да било. Това е собствен свят с интересни вътрешни закони и взаимозависимости. И в последна сметка с много интересни персонажи. Съществуват всички компоненти един такъв текст да се превърне в театър. Не ги определям като пиеси, доколкото е трудно да се говори за пиеси във времето, когато всеки текст вече участва в общото междутекстово поле. Но в текстовете на Георги Тенев виждам драматургия и в спектаклите си се опитвам да я реализирам. Мисля, че там, където може би не достигат сили това да се постигне изцяло, то не е защото липсва в драматургията, а защото нейната летва е доста висока. Тя изисква много усилия, за да се постигне интересно творческо прегъптяване в пеговия свят.

— А пиесата „Слугините“ на Жан Жьоне, която е театрална като текст, е какво на провокира?

— Поставянето на пиеса като „Слугините“ смятам за своеобразно погълване на една праз-

нина в репертоарния регистър на българския театър. Драматургията на Жан Жьоне е явление, което задължително трябва да се изследва. Това е уникален европейски автор от свежовен мащаб. Художник със своеобразна вселена, с интересна поезия, която заради своята скандалност е била отхвърляна тук. В „Слугините“ има предпоставка за постигането на спектакъл чрез един текст, който на пръв поглед изглежда необвързан особено със сюжета, претрупан със специфична метафоричност, трудна за театрализиране. Именно това е предизвикателство, привлекливо за актьора. За всякакъв реалистичен подход този текст би изглеждал може би дори бутафорен. Жьоне изисква да се гради един ритуален, церемониален свят със собствени закони на устройство. Не непременно да се припознава от публиката като аналогичен с реалния. Стремил съм се в спектакъла да постигна обобщение. Затова и се отказах от изискването на автора ролите на слугините да се изпълняват от мъже. В проблемите на трите героини съм търсил общото. Но те са уникални, доколкото произхождат от една раздвоена душевност. От нея именно следват всички крайности в пиесата, шизофренните ситуации, в които битуват персона-

— В какви пиеси смятате да реализирате възгледите си за театъра?

— Ориентирам се към пиеси с по-сложна образност. Не избирам пиеса, за да ангажирам публиката с добре изведения ѝ сюжет. Смятам, че за да се получи интересен спектакъл, пиесата трябва да вълнува актьорите със своята уникалност. Поезията ѝ да е необичайна. В това отношение търся сериозни авторски опити. Не се поставям в услуга на някакъв масов вкус. Не подбирям драматургията според изгледите ѝ за успех. Спирам се на пиеса, която ме вълнува.

— Кое е следващото заглавие, което е привлякло вниманието ви?

— В проект е „Крал Джон“ на Фридрих Дюрнемат, който вероятно ще осъществя в Сливенския театър.

— Завършили сте класическа гимназия. Античната класика не ви ли провокира към съвременен прочит?

— Античната класика е моята слабост. Да се конструира на сцена светът на древногръцката трагедия смятам за едно от най-големите предизвикателства. Но засега все още не съм готов за нея. Като проект в моите планове античната класика съществува. Ще се насоча към нея непременно, когато имам необходимата готовност и условия да я реализирам.

Сцена от „Слугините“ на Жан Жьоне

жите, и в последна сметка — крайните актове, които извършват. Мисля, всичко това дава достатъчно основание да се заеме човек с такава пиеса. Още повече че досега тя е поставяна у нас, доколкото зная, само в „Театър на маса“.

— Какви бяха художествените ви намерения в този спектакъл?

— Спектакълът „Слугините“ е ранен до известна степен, защото е предвиден за малко пространство, с публика на сцената. И твърде много се влияе от това. В своя контекст той живее добре. Що се отнася до художествените ми намерения, стремил съм се да постигна в него полисемантичност. В своята образност да съдържа не краен брой послания, а да подтикна зрителя към различни възприятия.

— Смятате ли, че театърът, който бихте желали да правите, е достъпен за всякаква аудитория?

— Към първата ми постановка — „Частите на нощта“ — имаше известни критики — определяха я като уклон към елитарност. Предполагам, че и към „Слугините“, и към „Походът“ може да се повият упреци за известна херметичност. Но фактически целта ми е не към елитарност, а по-скоро към един театрален синтез, който да направи спектакъла достъпен за всякаква аудитория. Не да се различава на интелектуалния потенциал на публиката, а в него да бъде заложено такова търно, което може да „хване“ всички в залата, независимо от сложността на текста. В това според мен е силата на режисурата.

Разговора води
ВНОЛЕТА ГРИГОРОВА